

Polygon Wood Cemetery

Polygon Wood Cemetery is gelegen langs de Lange Dreve, nabij den Doel, op 100m ten noordwesten van Buttes New British Cemetery (Polygon Wood).

Het Polygoonbos was vóór de oorlog een militair oefenterrein met een 'butte' of 'doel': een kunstmatige heuvel om kogels op te vangen. Omwille van zijn ligging op de West-Vlaamse heuvelrug werd het tijdens de Eerste Wereldoorlog een belangrijk steunpunt van de 'Ypres Salient'. Het zou dan ook vaak van bezetter veranderen, dit ten koste van vele mensenlevens.

Tijdens de Eerste Slag bij Ieper werd er zwaar gevochten in en rond het bos. Tegen eind oktober hadden maar liefst 11 bataljons en 5 brigades gevochten voor het behoud van de bos. Toen Duitse eenheden op 11 november 1914 een nieuwe poging ondernamen om naar Ieper door te stoten maar faalden en zich terugtrokken in de omgeving van de Nonnebossen, werden ze genadeloos afgemaakt door de Britse en Franse artillerie. Het Polygoonbos werd in de eerste oorlogswinter door geallieerde troepen bezet, de Duitse frontlijn liep net ten oosten en zuiden van het bos.

Eind november 1914 werden de Britten afgelost door het 16de Franse legerkorps (Grosetti). Begin april 1915 werden de meeste Franse eenheden vervangen door Canadese en Britse troepen. Tijdens de Tweede Slag bij Ieper zagen de Britse troepen zich genoodzaakt zich terug te trekken op de lijn Wieltje-Frezenberg-Bellewaerde. De Duitsers konden het Polygoonbos 2 jaar lang bezetten en bouwden het uit met luchtafweergeschut, een commandopost, een pionierspark, barakken voor slaap- en kookgelegenheid, ondergrondse gangen... en met een Duitse militaire begraafplaats 'Kriegerfriedhof Am Polygonenwald', want zelfs tijdens deze zogenaamde 'rustige periode' vielen nog dagelijks slachtoffers.

Tijdens de Derde Slag bij Ieper kon de 5de Australische divisie het Polygoonbos veroveren op 26 september 1917. Toen werd gestart met de Britse begraafplaats (Polygon Wood Cemetery), aansluitend tegen de bestaande Duitse militaire begraafplaats.

Tijdens de laatste oorlogswinter zouden in en om het Polygoonbos nog vele slachtoffers vallen. In februari 1918 arriveerden de Nieuw-Zeelanders. In april leidde het Duitse Lente-Offensief opnieuw tot de geallieerde terugtrekking uit het bos. Toen het Geallieerde Bevrijdingsoffensief van start ging op 28 september 1918, kon het Polygoonbos dezelfde avond in handen van de '9th (Scottish) Division' vallen. Na de herovering van de Salient zette men Duitse krijgsgevangenen in om de vele lijken te verzamelen en te begraven. Zo werd het Polygon Wood Cemetery en het Kriegerfriedhof Am Polygonenwald uitgebreid en ontstond het Buttes New British Cemetery. Daarnaast diende ook de achtergelaten munitie geruimd te worden, de betonnen militaire constructies afgebroken, de zwartgeblakerde boomstronken geroid en de trechters gevuld. In de vroege jaren '20 kon het Polygoonbos herbebest worden.

Polygon Wood Cemetery werd gebruikt tussen augustus 1917 en april 1918 en opnieuw in september 1918. Na de wapenstilstand werd het uitgebreid. De reeds in 1915 gestarte Duitse begraafplaats Kriegerfriedhof Am Polygonenwald, die tegen de Britse begraafplaats aan lag, verdween in 1955 : alle 347 Duitse graven werden overgebracht naar de Duitse militaire begraafplaatsen van Menen of Langemark.

Volgens het aanwezige register liggen er 107 doden begraven: 46 doden uit het Verenigd Koninkrijk (waaronder er 17 niet geïdentificeerd konden worden), 60 Nieuw-Zeelanders (waarvan 2 ongeïdentificeerd) en 1 Duitser. Voor 3 mannen werd een 'special memorial' opgericht. Op 21 oktober 2004 werd hier nog Private J.R. Thomson begraven. Hij behoorde tot het '2nd Bn Gordon Highlanders' en was op 4 oktober 1917 omgekomen bij Molenaarelst. Zijn stoffelijk overschot was op 9 september 1998 gevonden in een tuin, samen met de resten van 2 niet-geïdentificeerde mannen, mogelijk ook van zijn eenheid. Dankzij een mutskenteken, de initialen 'J.R.T.' op zijn zakmes en een verwantschapsonderzoek, kon hij geïdentificeerd worden.

Polygon Wood Cemetery vormt zowel inhoudelijk als op architecturaal vlak één geheel met het vlakbij aangelegde Buttes New British Cemetery. Beiden zijn aangelegd door Charles Holden (hoofdarchitect) en W.C. Von Berg (uitvoerend architect).

Kleine, zeshoekige begraafplaats. Het terrein is in 2 niveaus aangelegd, onderscheiden door trapjes. Het geheel wordt afgeboord met een muur in groengrijze natuursteen, afgedekt met witte natuursteen. Open toegang met lichtjes gebogen muren, afgezet met witte paaltjes, met bloembakken en het opschrift 'Polygon Wood Cemetery'. Via een geknikt ommuurd graspad wordt het 'Cross of Sacrifice' (type B) op een cirkelvormig, geplaveid platform bereikt. Dit deel van het pad en het offerkruis liggen in het verlengde van het toegangspad naar Buttes New British Cemetery en het gedenkteken van de 5de Australische divisie, aan de overkant van de straat. Vanaf het Cross of Sacrifice zwenkt het pad enkele trapjes lager schuin af naar de eigenlijke begraafplaats. In de zijmuren zitten de landplaten en het opschrift 'Polygon Wood Cemetery 1914-1918'. Tegen de zuidelijke muur van de begraafplaats is het registerkastje bevestigd en staan de 'special memorials'. De graven staan heel onregelmatig opgesteld. Het geheel wordt getooid met bloemperken en berken.